

С.А. Клімова, О.Ю. Акулов

Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна

кафедра мікології та фітоімунології,

пл. Свободи, 4, м. Харків, Україна

e-mail: mycosonya@yandex.ru

ГРИБИ РОДУ *BISCOGNIAUXIA* KUNTZE В УКРАЇНІ

В роботі розглядаються історія досліджень та екологічні особливості грибів роду *Biscogniauxia* Kuntze (Xylariales Nannf., Ascomycota R.H. Whittaker). Поєднано відомості про знахідки представників досліджуваного роду у різних регіонах України. Для усіх видів, що є відомими в Україні а також їх найбільш розповсюджених двійників, що є відомі у сусідніх країнах Європи наведено сучасні номенклатурні та морфологічні характеристики. Складено діагностичний ключ для ідентифікації видів. Вид *Biscogniauxia dennisii* (Pouzar) Pouzar, зібраний в долині р. Отузка вказується як новий для Гірського Криму та України в цілому. Вид *Biscogniauxia marginata* (Fr.: Fr.) Pouzar з харківського лісопарку є новим для Лівобережного Лісостепу.

Ключові слова: *Biscogniauxia*, біота, Україна

Biscogniauxia Kuntze — великий рід порядку Xylariales Nannf. (Ascomycota R.H. Whittaker), що є широко розповсюдженим у різних регіонах Землі і налічує біля 60 видів. До другої половини XX століття цей рід був відомий під назвою *Nummularia* Tul. & C. Tul. Його було описано у 1863 р. французькими дослідниками, братами Луї Рене та Чарльзом Тюлянь у другому томі їх монографії «*Selecta Fungorum Carpologia...*» («Плодоношення деяких грибів»). Згідно з протологом, рід характеризується добре помітними двошаровими стромами, які утворюються на сухих гілках дерев серед кори («*Fungi in arborum*

truncis aridis intracorticales, stromate scissili seu bipartito...»). Типовим видом цього роду є *Nummularia bulliardi* Tul. & C. Tul. У зв'язку з тим, що зовні строми типового виду нагадують монету, рід й отримав назву — *Nummularia* (від лат. «nummulus» – монета) [3, 11, 12, 22,23].

У 1891 р., незалежно від братів Тюлянь, ці ж гриби були описані відомим німецьким мікологом Отто Кюнце (O. Kuntze). Створений цим вченим таксон було названо *Biscogniauxia* Kuntze на честь відомого бельгійського ботаніка-таксономіста Альфреда Конья (Alfred Cogniaux). Важливо зазначити, що родову назву *Cogniauxia* Baill., на честь А. Конья, було запропоновано у 1884 р. французьким ботаніком Анрі Байоном (H. Baillon) для групи видів вищих рослин — представників родини Cucurbitaceae Juss. Через це Отто Кюнце запропонував для новоописаного ним роду назву *Biscogniauxia*, що означає «двічі *Cogniauxia*» [11,21].

У 1979 р. чеський міколог Зденек Пузар (Z. Pouzar) у праці «Замітки з таксономії та номенклатури *Nummularia*» зазначив, що родова назва *Nummularia* Tul. & C. Tul. є гомонімом назви *Nummularia* Hill., яку прийнято для покритонасінних рослин з родини Primulaceae Went., що суперечить принципу унікальності МКБН (ICBN). Згідно з принципом пріоритету МКБН за нову легітимну назву цього роду було обрано назву самого раннього синоніма, а саме *Biscogniauxia* Kuntze [10,19].

За півтора століття, що минули з часів створення роду, було запропоновано декілька альтернативних концепцій, які по-різному трактували його межі та наповнення. Зокрема, у 1961 р. відомий американський міколог Дж. Х. Міллер (J. H. Miller) відніс види *Biscogniauxia* з плоскими стромами до секції *Applanata* роду *Hypoxylon* Bull. Також до цієї секції ним було включено раніш самотійні роди ксиларієвих грибів *Camillea* Fr., *Jumillera* J. D. Rogers, Y.-M. Ju & San Martin і *Whalleya* J. D. Rogers, Y.-M. Ju & San Martin [16].

У протилежність Дж. Х. Міллеру, у 1969 р. інший американський міколог Ф. Мартін (Ph. Martin) запропонував зберегти рід *Biscogniauxia* як самостійний таксон, більш того, істотно розширив його межі [15].

Як це не парадоксально, після численних таксономічних перетворень, сучасна концепція роду *Biscogniauxia* знову наблизилася до початкової, яку сформулювали ще брати Тюлянь. Так, сучасні монографи цього роду Л.Н.Васильєва, А.Д. Гранмо (Granmo A. D.), Дж.Д. Роджерс (Rogers J. D.) та Ю.-М. Йу (Yu-M. Ju) знову розглядають цей рід у його первісному, авторському тлумаченні. У даній роботі, трактуючи видове наповнення роду *Biscogniauxia*, ми поділяємо позиції саме цих авторів [1, 9, 11, 12].

За період досліджень *Biscogniauxia* також неодноразово робилися спроби поділити цей досить поліморфний рід на декілька секцій. Першу спробу подрібнення цього роду (на той час ще *Nummularia*) здійснив англійський міколог М.К. Кук (M.C. Cooke). У 1883 р. він поділив род *Biscogniauxia* на дві секції: секцію А — з вгнутою поверхнею стром, і секцію В — з випуклою або сплющеною поверхнею стром [6]. У 1986 р. З. Пузар, у свою чергу, запропонував поділити рід *Biscogniauxia* на секції *Biscogniauxia* і *Scleraster*, спираючись на деякі відміни в морфології країв стром та тканин під перитеціями [18]. А зовсім нещодавно, у 1990р. А. Уеллі (A. J. S. Whalley) та Т. Лассе (T. Laessøe) запропонували виділити види, що мають спори з гіаліновими придатками, у самостійну секцію *Appendiculata* [24]. Проте, на думку Дж.Д. Роджерса й співавторів, всі ці критерії є досить штучними, тому поділення роду *Biscogniauxia* на секції за ними не досить виправдане [11, 12].

З позицій екології, представники роду *Biscogniauxia* є факультативними паразитами, які уражують гілки дводольних рослин. Як факультативні паразити, вони починають розвиток на ще живих рослинах, а після їх загибелі продовжують розвиватися на них як сапротрофи. Деякі представники роду здатні викликати ракові захворювання рослини-живителя. Гриби цього роду

уражують здебільшого ослаблені рослини, наприклад такі, що страждають від посухи; самі ж гриби при цьому добре пристосовані до нестачі вологи і здатні розвиватися навіть у ксерофітних умовах. Розвиваючись переважно під корою, молода строма гриба є захищеною від висихання. Крім цього, на думку деяких дослідників, необхідну для розвитку воду гриб може отримувати завдяки ферментативному розщепленню целюлози. Важливо зазначити, що представники досліджуваного роду окрім целюлози здатні активно утилізувати й лігнін, що призводить до виникнення так званої «білої гнилі» [9, 11, 12, 17, 18].

Деякі види роду *Biscogniauxia* вузько спеціалізовані по відношенню до субстрату. Так, наприклад, *Biscogniauxia nummularia* (Bull.: Fr.) Kuntze зустрічається лише на *Fagus* spp., *B. cinereolilacina* (J. H. Miller) Pouzar — на *Tilia* spp., *B. repanda* (Fr.: Fr.) Kuntze — на *Sorbus* spp. та *Malus* spp., а *B. simplicior* Pouzar — на *Rhamnus cathartica* L. [11, 12].

Нажаль, спеціалізовані дослідження присвячені роду *Biscogniauxia* в Україні ніколи не проводились. Відомості про знахідки представників цього роду опубліковані у кількох десятках наукових робіт у складі величезних списків видів і не підлягали глибокому аналізу та узагальненню. Треба підкреслити, що деякі види *Biscogniauxia* мають кілька близьких за морфологічними ознаками видів-двійників, які неможливо виявити без глибоких спостережень. Нажаль, у вітчизняній літературі відсутні детальні описи виявлених видів роду *Biscogniauxia* та подібних ним видів. Через це, на наш погляд є дуже актуальним поєднати відомості про усі знахідки видів *Biscogniauxia* в нашій країні, а також навести сучасні морфологічні та номенклатурні характеристики цих видів та їх двійників [2, 8, 11].

Робота базується на аналізі як літературних даних, так і безпосередньо гербарних зразків з наукових гербаріїв KW, LE та CWU. Автори висловлюють щире подяку завідуючій відділом мікології Інституту Ботаніки ім. М.Г.

Холодного НАН України (м. Київ) професору Дудці І.О., науковому співробітнику цієї ж установи Придюку М.П., а також завідуючому відділом екології та систематики грибів Ботанічного Інституту ім. В.Л. Комарова (м. Санкт-Петербург) професору Коваленку О.Є. за надану можливість ознайомлення зі зразками, що зберігаються у наукових гербаріях KW та LE, а також допомогу при їх обробці.

При складанні визначних ключів та описів видів нами використовувались сучасні літературні дані, що є присвячені роду *Biscogniauxia* [1, 5, 9, 11, 12, 14, 17-21]. Скорочення фамілій авторів у номенклатурних цитатах оформлено згідно з рекомендаціями П.М. Кірка та А.Є. Анселл [13].

Сучасна номенклатурна характеристика та діагностичні ознаки *Biscogniauxia* Kuntze

Biscogniauxia Kuntze, Rev. Gen. Plant. II: 398. 1891.

= *Nummularia* Tul. & C. Tul., Sel. Fung. Carp. II: 42. 1863.

= *Kommamyce* Nieuwland, Amer. Midl. Naturalist 4: 375. 1916.

= *Numulariola* House, New York State Mus. Bull. 266: 49. 1925.

= *Albocrustum* C. G. Lloyd, Mycol. Writings 7: 1353. 1925.

= *Nummulariella* Eckblad & Granmo, Norweg. J. Bot. 25: 69. 1978.

Тип роду *B. nummularia* (Bull.: Fr.) Kuntze [= *Hypoxylon nummularium* Bull.: Fr.]

Види роду *Biscogniauxia* мають округлі сплюснені дисковидні строми або строми з дещо піднятими краями; одиночні або злиті у тісні групи. Найголовніша та найхарактерніша ознака роду — двошарова строма, поверхневий шар якої (ектострома) у процесі досягання гриба розтріщується та опадає. Внутрішній шар строми (ендострома) звичайно темно-коричневого або чорного кольору, але зрідка може бути й світло забарвленим. На відміну більшості представників Xylariales Nannf. в стромі *Biscogniauxia* відсутні пігменти, що екстрагуються в КОН. Тканина безпосередньо під поверхнею строми — вуглиста, поміж перитеціями — вуглиста або дерев'яниста, під перитеціями — може бути відсутня або є дуже тонкою й складається з тканин

гриба, хазяїна, або гриба і хазяїна разом. У стромі знаходяться численні перитеції, які, як правило, мають яйцевидну або трубчасту форму і власний вихідний отвір (дуже рідко декілька перитеціїв мають спільний отвір). Отвори перитеціїв можуть бути розташовані: на одному рівні з поверхнею строми; трішки нижче поверхні строми (плямисті або умблікатні); або, зрідка, дещо вище строматичної поверхні (сосочковидні або папілятні). Сумки восьмиспорові, циліндричні, з короткими ніжками, іноперкулятні, мають амілоїдний або інколи неамілоїдний апікальний апарат. Забарвлення сумкоспор варіює від яскраво-коричневого до чорнуватого, форма — від кулястої до веретеновидної; кінці спор вузькі або широкі заокруглені; іноді спори мають гіалінові придатки, росткова пора — повздовжня пряма або сигмовидна [1, 5, 9, 11, 12, 14, 17-21].

Подібно до інших факультативних паразитів, гриби роду *Biscogniauxia* зазвичай легко культивуються в умовах *in vitro*. Стандартними поживними середовищами для їх вирощування є солодовий та 2% вівсяний агар. Колонії, як правило, розвиваються досить швидко, вкриваючи поверхню агару в чашці Петрі за 7—10 діб. Поверхня міцелію звичайно біла або сіра, більш темна в місцях де формується конідіальне спороношення. Забарвлення реверзumu колонії варіює від зеленого до чорного, але у деяких видів реверзум залишається незабарвленим [4, 11].

Анаморфи *Biscogniauxia* відносять до роду *Nodulisporium* Preuss. Для них є характерним утворення потовщених, іноді таких, що зростаються у пучки, симподіально гілкованих на верхівці конідієносців коричневого кольору з бородавчастою поверхнею. Конідії одноклітинні, овальні або яйцевидні, іноді з дещо усіченою основою, від гіалінових до бурих. Конідіогенні клітини полібластичні, проліферують симподіально, часто після відділення спор мають зубчасту поверхню. Конідії сухі, поширюються переважно з потоками повітря [7, 11, 12].

Таблиця для впізнавання європейських видів роду *Biscogniauxia*

Назва виду	Краї строми	Товщина строми	Остіолі	Довжина сумок	Сумкоспори	Росткові пори	Специфічний субстрат
<i>B. anceps</i>	типу А	0,6-1 мм	умблідатні	110-140 μ	двоклітинні 14-18 x 7-9 μ	типу А	відсутній
<i>B. cinereolilacina</i>	типу А	0,6-0,7 мм	папілятні	100-130 μ	12-17,5 x 4,5-7 μ	типу Б	<i>Tilia</i> spp.
<i>B. dennissii</i>	типу В	2-2,3 мм	папілятні	150-170 μ	14-21 x 8,8 -13,5 μ	типу В	відсутній
<i>B. granmoi</i>	типу Б	2-2,5 мм	умблідатні	119-142 μ	10-15 x 4,5-7 μ	типу В	<i>Prunus padus</i>
<i>B. marginata</i>	типу В	2-3 мм	умблідатні	170-200 μ	13-16,5 × 9,5-13,5 μ,	типу Г	відсутній
<i>B. mediterranea</i>	типу Б	1-1,2 мм	папілятні	160-185 μ	14-21 x 6,5-10 μ	типу В	відсутній
<i>B. nummularia</i>	типу А	0,6-0,8 мм	обох типів	95-120 μ	10-14 × 6,5-8,5 μ	типу В	<i>Fagus</i> spp.
<i>B. querna</i>	типу В	2,5 мм	папілятні	170-210 μ	17-22 x 11-14 μ	типу Б	<i>Quercus</i> sp. [◇]
<i>B. repanda</i>	типу В	2-2,5 мм	папілятні	70-120 μ	8-14 × 4,5-6 μ	типу Б	<i>Sorbus</i> spp., <i>Malus</i> spp.
<i>B. simplicior</i>	типу В	3-8 мм	умблідатні	120-155 μ	11-16 x 5-5,5 μ	типу В	<i>Rhamnus cathartica</i>

Параметри країв строми: А. - розпростерті; Б.- розпростерті або трохи припідняті; В.- сильно припідняті.

Параметри росткових пор: А. - пряма, повздовжня, на зрілій більшій половині сумкоспори; Б. - пряма, повздовжня, з обох боків спори; В.- пряма, повздовжня, лише з одного боку спори; Г. – сигмовидна.

[◇] Досі існує єдина авторська знахідка виду *Biscogniauxia querna* з Чехії

Ключ до визначення європейських видів роду *Biscogniauxia*

1. Сумкоспори двоклітинні, складаються з неоднакових за розміром клітин; більша клітина спори у зрілому стані бура й має пряму повздовжню росткову пору, менша — гіалінова та позбавлена росткової пори, сумки 110-140 x 8-11 μ , сумкоспори 14-18 x 7-9 μ ***Biscogniauxia anceps* ♦**
 — сумкоспори завжди одноклітинні 2
2. строма сплюснена, без виразно піднятих країв 3
 — строма з виразно піднятими краями 4
3. строма 2-2,5 мм товщиною, остіолі умблікатні, на *Prunus padus* L. (= *P. avium* Mill.), сумки 119-142 x 7-8,5 μ , сумкоспори 10-15 x 4,5-7 μ —
 ***Biscogniauxia granmoi* ♦**
 — строма тонше (0,6-1,2 мм), остіолі папілятні або розміщені на одному рівні з поверхнею строми 5
- 5а. ендострома чорна, остіолі папілятні або розміщені на одному рівні з поверхнею строми, сумки 95-120 x 9-10 μ , сумкоспори 10-13 (-14) x (6,5-) 7,5-8,5 μ , на *Fagus* spp. ***Biscogniauxia nummularia***
- 5б. ендострома пурпурно-бура або мишасто-сіра, остіолі папілятні, сумки 100-130 x 7,5-10 μ , сумкоспори 12-16 (-17,5) x (4,5-) 5,5-7 μ , на *Tilia* spp. —
 ***Biscogniauxia cinereolilacina* ♦**
- 5с. ендострома чорна, остіолі папілятні, сумки 160-185 x 9-12,5 μ , спори 14-19 (-21) x (6,5-) 7-9 (-10) μ , на різних рослинах ***Biscogniauxia mediterranea***
4. остіолі перитеціїв умблікатні 6
 — остіолі перитеціїв папілятні, строма до 2,5 мм завтовшки 7
- 6а. росткова пора сигмовидна, строма 2-3 мм завтовшки, сумки 170-200 x 12-14 μ , сумкоспори 13—16,5 x 9,5—13,5 μ , на представниках різних родин, переважно Rosaceae ***Biscogniauxia marginata***
- 6б. росткова пора пряма, строма 3-8 мм завтовшки, сумки 120-155 x 7-8 μ , сумкоспори 11-16 x 5-5,5 μ , на *Rhamnus cathartica* L. —

♦ Вид є розповсюджений в Європі, але досі не знайдений в Україні

..... *Biscogniauxia simplicior* ♦

7. росткова пора пряма, вздовж оточує спору з обох сторін..... 8
— росткова пора пряма, розміщена лише на одному боці спори, сумки 150-170
μ довжиною, сумкоспори (14)15,5-18 (21) x (8,8) 10,5-12,5 (13,5) μ,
плюриворний вид, найчастіше зустрічається на *Quercus* spp. та *Ulmus* spp. —

..... *Biscogniauxia dennisii*

- 8а. сумки 70-120 μ довжиною, сумкоспори (8)10-12 (14) × 4,5-5 (6) μ, на *Sorbus*
spp., *Malus* spp. *Biscogniauxia repanda* ♦

- 8б. сумки 170-210 μ довжиною, сумкоспори субкулясті 17-22 x 11-14 x 9-10 μ,
досі цей вид відомий лише по єдиній авторській знахідці з *Quercus* —

..... *Biscogniauxia querna* ♦

Характеристика європейських видів *Biscogniauxia*

Biscogniauxia anceps (Sacc.) J. D. Rogers, Y.-M. Ju, and F. Candoussau.

= *Nummularia anceps* Sacc., Bull. Orto Bot. Univers. Napoli 24: 28. 1918.

Строми розпростерті, часто неправильної форми, 5-25 мм діаметром, іноді зливаються у великі плями які охоплюють значну частину субстрату (до 40 x 20 см), 0,6-1 мм товщиною; поверхня тьмяно-чорна, вуглиста, молода вкрита палево-бурою ектостромою; строматична частина під перитеціями відсутня. Перитеції яйцевидні, 0,25 мм у діаметрі, 0,5 мм висотою. Остіолі дискоїдні, умбікатні, звичайно сіруваті. Сумки циліндричні, 110-140 x 8-11 μ, спороносна частина 103-118 μ довжиною; апікальне кільце амілоїдне, довге, дискоїдне або кубоїдне, 3-3,5 μ шириною та 1,5-3 μ висотою. Сумкоспори двоклітинні, з неоднаковими за розміром фрагментами, широко еліпсоїдні, трішки звужені біля септи, 14-18 x 7-9 μ; більша клітина спори — 10-13 x 7-9 μ, спочатку гіалінова, потім темно-бура, менша клітина спори — 5-7 x 4-7 μ, завжди гіалінова. Більша клітина спори коли бура має пряму повздовжню росткову пору на всю її довжину, менша не має росткової пори.

Biscogniauxia anceps це досі єдиний відомий європейський вид *Biscogniauxia* який має двоклітинні аскоспори. Інші двоклітинні представники цього роду зустрічаються лише у тропіках.

Субстрат: не виявлено субстратної специфічності; звичайно на *Corylus avellana* L., *Crataegus laevigata* (Pior.) DC (= *C. oxyacantha* L. p.p.) та *Quercus robur* L. (= *Q. pedunculata* Ehrh.).

Розповсюдження в Україні: досі не виявлений.

Загальне розповсюдження: Європа (Великобританія, Іспанія, Італія, Франція), Центральна Америка (Гондурас, Мексика) — рідко.

Biscogniauxia granmoi Lar. N. Vassiljeva [як *granmo*]

= *Biscogniauxia pruni* Granmo, Laessøe et Scheuer

Строма розпростерта, дискоїдна, 7-10 мм в діаметрі та 2-2,5 мм товщиною, з трішки припіднятими краями; ендострома переважно чорнувата, вуглиста; тканина під перитеціями сірувата, до 1,5 мм товщиною, відділена від тканини рослини-живителя чорною вуглистою смугою. Перитеції яйцевидні або трубчасті, 0,4-0,5 мм в діаметрі та 0,8 мм висотою. Остіолі умблікатні малопомітні, часто маскуються завдяки наявності на поверхні стром темнозабарвлених сумкоспор. Сумки 119-142 x 7-8,5 μ, ніжка 10-34 μ довжиною; апікальне кільце дискоїдне, амілоїдне 3,5-4,5 x 1,7 μ. Сумкоспори буруваті, еліпсоїдні, трішки нерівнобокі, з широко заокругленими кінцями, (10-) 11,5-13,5 (-15) x (4,5-)6-6,8 (-7) μ, з прямою добре помітною ростковою порою на менш опуклій стороні спори.

Субстрат: *Prunus padus* L. (= *P. avium* Mill.)

Розповсюдження в Україні: досі не виявлений.

Загальне розповсюдження: Європа (Австрія, Латвія, Норвегія, Польща), Азія (Росія — Далекий Схід).

***Biscogniauxia nummularia* (Bull.: Fr.) Kuntze**, Rev. Gen. Plant. 2:398. 1891.
 = *Hypoxylon nummularium* Bull., Hist. Champ. Fr. I:179. 1791. (Bull. ex Fr. Summa Veg. Scand : 384. 1790).
 = *Sphaeria nummularia* (Bull.) DC. & Lam., Fl. Franc. II:290. 1805.
 = *Nummularia nummularia* (Bull.: Fr.) J. Schrot., Pilz. Schles. II:458. 1897.
 = *Numulariola nummularia* (Bull.: Fr.) House, NY State Mus. Bull. 266: 49. 1925.
 = *Nummularia bulliardi* Tul. & C. Tul., Sel. Fung. Carp. II:43. 1863.
 = *Biscogniauxia bulliardi* (Tul. & C. Tul.) Kuntze, Rev. Gen. Plant. 2: 398. 1891.
 = *Kommamyce bulliardi* (Tul. & C. Tul.) Nieuw., Amer. Midl. Natur. 4: 375. 1916.
 = *Sphaeria anthracina* Schmidt, Mycol. Heft., Leipzig 1: 55. 1817.
 = *Nummularia anthracina* (Schmidt) Traverso, Fl. Ital. Crypt. Pyren. I57. 1906.
 = *Nummularia bulliardi* Tul. & C. Tul. var. *minor* Rehm, Transzchel, & Serebrianikow, Mycotheca Rossica Sive Fungorum Rossiae et Regionum Confinium Asiae Specimina Exsiccata, fasc. 6 & 7, no. 277. 1912.

Строма сплюснена, від дисковидної (5-20 мм у діаметрі) до еліпсоїдної (до 12 x 6 см) форми; 0,6-0,8 мм товщиною. Ектострома має золотаво-коричнєве забарвлення, при досяганні розтріскується; ендострома чорна, вуглиста. Навколо перитеціїв тканина дерев'яниста, але отвори перитеціїв оточує шар вуглистої тканини. Перитеції кулясті або яйцевидні, діаметром 0,4-0,6 мм, висотою 0,5-0,7 мм. Остіолі знаходяться трохи вище поверхні строми, сосочковидні або у вигляді плямистих отворів з оточуючими їх остіолярними дисками. Сумки 95-120 x 9-10 μ, довжина спорової частини — 75-90 μ. Апікальне амілоїдне кільце у реактиві Мельцера набуває блакитного забарвлення, має ширину 3,5-4 μ та висоту 1,5-2,5 μ. Сумкоспори коричневі або темно-коричневі, еліпсоїдні, одноклітинні, майже рівнобічні, часто з вузько заокругленими кінцями, 10-13 (-14) × (6,5-) 7,5-8,5 μ, з прямою повздовжньою ростковою порою.

Субстрат: *Fagus* spp.

Розповсюдження в Україні: Закарпаття: околиці м. Мукачево, на *Fagus sylvatica* L., 22 серпня 1966 р., leg. et det. Денбовецький, LE 127017; Прикарпаття: Івано-Франківська обл. (зразок не зберігся); Розточчя: Тернопільська обл. (зразок не зберігся); Гірський Крим: біля Ангарського перевалу, на *Fagus orientalis* Lipsky, квітень 2000 р., leg. et det. О.Ю.Акулов, CWU (Мус) AS—54; Байдарська долина, Орликовське лісн., на *Fagus orientalis* Lipsky, вересень 2003 р., leg. А.С. Усиченко, det. О.Ю. Акулов, CWU (Мус) AS—645; Бахчисарайський р-н, с. Соколине, долина р. Бельбек, на *Fagus orientalis* Lipsky, 31 травня 1984 р., leg. Л.В. Смик, det. О.Ю. Акулов, KW (без номеру); західний ухил г. Демерджи, на *Fagus orientalis* Lipsky, 15 квітня 2002 р., leg. et det. О.Ю. Акулов, CWU (Мус) AS—53; Великий каньйон, уздовж шляху на м. Бахчисарай, на *Fagus orientalis* Lipsky, 31 травня 1993 р., leg. І.О. Дудка, det. В.П. Гайова, KW 16480, KW 15481; Алуштинська облрада, 12 травня 1989 р. С.В. Решетніков, KW (без номеру).

Загальне розповсюдження: Європа (Великобританія, Греція, Німеччина, Росія, Франція, Швеція), Азія, Північна та Південна Америка.

Примітки: цей вид можна сплутати з *B. gramnoi*, який відрізняється більш вузькими (5-6,5 μ) коричневими сумкоспорами та пристосованістю до паразитування на *Prunus padus* L. і його різновидах. Також зовні цей вид нагадує *Biscogniauxia anceps*, але останній вид має двоклітинні широко еліпсоїдні сумкоспори 14-18 x 7-9 μ й розвивається переважно на *Corylus avellana* L.

Biscogniauxia cinereolilacina (J. H. Miller) Pouzar, Česká Mykol. 33: 216. 1979.

= *Hypoxylon cinereolilacinum* J. H. Miller, Mycologia 25: 324. 1933.

= *Numulariola cinereolilacina* (J. H. Miller) P. Martin, J. S. African Bot. 35: 292. 1969; [nom. inval., ICBN Art. 33.2]; as "*cineraceo-lilacinum*"; J. S. African Bot. 42: 76. 1976.

= *Nummularia bulliardi* Tul. & C. Tul. f. *tiliae* Rehm, Ascomyceten, fasc. 20, no. 977. 1889.

= *Nummularia anthracina* (Schmidt) Traverso var. *tiliaeicola* Rehm, Ann. Mycol. 7: 532. 1909.

Строма розпростерта, 1,5-10,5 см довжиною, до 2 см шириною та 0,6-0,7 мм товщиною; ектострома темно-бура, тонка, ендострома пурпурно-бура в молодому стані й мишасто-сіра в старому; тканина навколо перитеціїв темно-бура, дерев'яниста, а біля остіолей чорна, вуглиста; базальна тканина під перитеціями відсутня. Перитеції майже яйцевидні, 0,2-0,4 мм в діаметрі та 0,4-0,5 мм висотою. Остіолі папілятні, трішки виступають над поверхнею строми. Сумки 100-130 x 7,5-10 μ , спороносна частина 70-110 μ довжиною; апікальний апарат невиразно синіє у реактиві Мельцера, дискоїдний, 1 μ висотою та 3-4 μ шириною. Сумкоспори від світло- до темнобурих, одноклітинні, еліпсоїдні, майже рівнобокі, з широко заокругленими кінцями, гладкі, 12-16 (-17,5) x (4,5-) 5,5-7 μ , з прямою ростковою порою, розміщеною на обох сторонах спор.

Субстрат: *Tilia* spp.

Розповсюдження в Україні: досі не виявлений.

Загальне розповсюдження: Європа (Болгарія, Норвегія, Швеція, Угорщина, Франція, Чехія) та Північна Америка.

Biscogniauxia mediterranea (De Not.) Kuntze, Rev. Gen. Plant. 2: 398. 1891.

= *Sphaeria mediterranea* De Not., Mem. Accad. Torino 13: 96. 1853.

= *Nummularia mediterranea* (De Not.) Sacc., Syll. Fung. I, p. 400. 1882.

= *Hypoxylon mediterraneum* (De Not.) J. H. Miller, Mycologia 33: 75. 1941.

= *Numulariola mediterranea* (De Not.) P. Martin, J. S. African Bot. 35: 312. 1969.

= *Nummularia regia* (De Not.) Sacc. var. *mediterranea* (De Not.) Traverso, Fl. Ital. Crypt. I, p. 59. 1906.

= *Sphaeria clypeus* Schwein., Schrift. Naturf.-Ges. Leipzig I, p. 31. 1822.

= *Hypoxylon clypeus* (Schwein.) M. A. Curtis, Geol. & Nat. Hist. Survey, N.C. III, p. 140. 1867.

= *Diatrype clypeus* (Schwein.) Berk., Grevillea 4: 95. 1876.

= *Nummularia clypeus* (Schwein.) Cooke, Grevillea 12: 6. 1883.

- = *Hypoxylon regium* De Not., Sfer. Ital. Cent. I, fasc. I, n. 12, p. 15. 1863.
- = *Nummularia regia* (De Not.) Sacc., Syll. Fung. I, p. 400. 1882.
- = *Sphaeria sertata* Durieu & Mont., *apud* Durieu, Fl. Alger. I, p. 455. 1869.
- = *Hypoxylon sertatum* (Durieu & Mont.) Mont., Syll. Crypt., p. 214. 1856.
- = *Nummularia sertata* (Durieu & Mont.) Cooke, Grevillea 11: 126. 1883.
- = *Hypoxylon repandoides* Fuckel, Symb. Myc. Jahrb. Nass. Ver Natur. 23: 236. 1869.
- = *Nummularia repandoides* (Fuckel) Sacc., Syll. Fung. I, p. 400. 1882.

Строма розпростерта або трішки опукла, еліпсоїдна, 13-80 мм довжиною, 5-18 мм шириною та 1-1,2 мм товщиною; поверхня від тьмяно-чорної до яскраво-чорної, вуглиста, з темно-бурими або чорними краями; краї від розпростертих до трішки припіднятих; тканина під перитеціями 0,2-0,5 мм товщиною складаються з гіф гриба та відбіленої деревини рослини-живителя; між основою строми та поверхньою непошкодженої деревини звичайно присутня темно-бура смуга 1-2 мм товщиною. Перитеції яйцевидні або трубчасті, 0,2-0,3 мм в діаметрі та 0,6-0,8 мм висотою. Остіолі помітно папілятні, чорні. Сумки 160-185 x 9-12,5 μ , спороносна частина сумки 120-150 μ довжиною; апікальний апарат синіє у реактиві Мельцера, дискоїдний, 2-3 μ висотою та 4-5 μ шириною. Сумкоспори темно-бурі, еліпсоїдні, з вузько заокругленими кінцями, 14-19 (-21) x (6,5-) 7-9 (-10) μ , з прямою повздовжньою ростковою порою розмір якої майже дорівнює довжині спори.

Субстрат: не виявлено субстратної специфічності.

Розповсюдження в Україні: Правобережний Злаковий Степ: Миколаївська обл., с. Володимирівське, на *Quercus robur* L., серпень 1948 р., leg. Ключнік П.І., det. Гранмо А.Д., LE 127107.

Загальне розповсюдження: Африка, Європа (Австрія, Італія, Німеччина, Росія, Португалія, Франція), Північна та Південна Америка — рідко.

Biscogniauxia marginata (Fr.: Fr.) Pouzar, Ceska Mykol. 33: 216. 1979.

= *Sphaeria marginata* Fr.: Fr., Elench. Fung. II: 69. 1828; non Sowerby, 1803.

= *Nummulariella marginata* (Fr.: Fr.) Eckblad & Granmo, Norw. J. Bot. 25:72. 1978.

- = *Sphaeria discreta* Schwein., Trans. Am. Phil. Soc. Philad. n. ser. 4: 195. 1832.
- = *Nummularia discreta* (Schwein.) Tul. & C. Tul., Sel. Fung. Carp. II: 45. 1863.
- = *Diatrype discreta* (Schwein.) M. A. Curtis, Geol. Nat. Hist. Surv. North Carolina, pt. III:141. 1867.
- = *Hypoxylon discretum* (Schwein.) Berk., Grevillea 4: 94. 1876.
- = *Biscogniauxia discreta* (Schwein.) Kuntze, Rev. Gen. Plant. 2: 398. 1891.
- = *Numulariola discreta* (Schwein.) House, New York State Mus. Bull. 266: 49. 1925.
- = *Sphaeria excavata* Schwein., Trans. Am. Phil. Soc. Philad. n. ser. 4: 195. 1832.
- = *Nummularia excavata* (Schwein.) Ellis & Everh., J. Mycol. 5: 20. 1889.
- = *Nummularia peziziformis* C. G. Lloyd, Mycol. Writings 7: 1280. 1924.

Строма дискоїдна з піднятими краями, через що має блюдцевидну форму, 3,5-7 мм у діаметрі, 2-3 мм завтовшки; широко приростає до субстрату; ектострома темно-коричнева, ендострома чорна; строма в цілому звичайно вуглиста; тканина між перитеціями дерев'яниста, нижче перитеціїв залишається стерильна основа 2-3 мм завтовшки. Перитеції яйцевидні, 0,3-0,5 мм у діаметрі, 0,5-1 мм заввишки, отвори перитеціїв умблїкатні, остіолярний канал висланий сіруватою тканиною. Сумки 170-200 × 12-14 μ, спорова частина сумки довжиною 130-160 μ; амілоїдне кільце 5-5,5 × 2,5-3 μ дисковидне, слабо забарвлюється у реактиві Мельцера. Спори як правило чорнувато-коричневі, одноклітинні, еліпсоїдні або кулясті — 13-16,5 × 9,5-13,5 μ, з сигмовидною ростковою порою.

Субстрат: на представниках різних родин, переважно на Rosaceae (*Sorbus* spp., *Malus* spp., *Pyrus* spp.).

Розповсюдження в Україні: Правобережне Полісся: Київська обл., Тетерев, жовтень 1933 р., leg. et det. З.Г. Гіжицька, KW 7167; Київська обл., Тетерев, на *Populus* sp., 22 жовтня 1933 р., leg. et det. З. Г. Гіжицька, KW 7168; Київська обл., Тетерев, на *Alnus* sp., 15 квітня 1937 р., leg. Д. Зеров, det. М.Я. Зєрова, KW 7169, 7170; Київська обл., Спартак, на *Alnus glutinosa*, 11 травня 1946 р., Н. Єфимова, KW 7171, KW 7172; Лівобережне Полісся: Чернігівська

обл., околиці с. Каменка, 26 вересня 1932 р., leg. et det. З.Г. Гіжицька, KW 7166; Лівобережний Лісостеп: м. Харків, Лісопарк, на *Sorbus aucuparia* L., серпень 2001 р., leg. О.Ю. Акулов, det. С.А. Клімова, CWU (Мус) AS — 36.

Загальне розповсюдження: Європа (Австрія, Албанія, Італія, Німеччина, Росія, Франція, Чехія, Швеція), Азія, Північна та Центральна Америка.

Примітки. Треба зазначити, що *B. marginata* має характерні риси — дрібні спори з сигмовидною ростковою порою. Цей вид інколи можна переплутати з *B. simplicior*, але його спори коричневі, вузькоеліпсоїдні, з повздовжньою ростковою порою. До того ж *B. simplicior* є спеціалізованим паразитом на *Rhamnus cathartica* L. Також цей вид є дуже схожим на *B. repanda*, який детально описано нижче.

Biscogniauxia simplicior Pouzar, Česká Mykol. 33: 210. 1979.

Строми від розпростертих до чашевидних, дискоїдні або нерегулярно еліпсоїдні, довжиною 8-22 мм, шириною 6-20 мм, товщиною 3-8 мм, звужені біля основи, з припіднятими як у *Biscogniauxia repanda* краями; ектострома товста, кірковидна, часто бугриста, сірувата або вохриста, швидко зникає у середині строми але довго залишається по краях. Ендострома тьмяно-чорна, дерев'яниста навколо та під перитеціями й вуглиста біля остіолей; тканина під перитеціями від 1 до 7 мм товщиною, сіра з чорними вуглистими гранулами. Перитеції трубчасті, 0,3-0,4 мм в діаметрі та 0,9-1,1 мм висотою; остіолярний канал до 0,6 мм довжиною, окреслений сірою тканиною. Остіолі дискоїдні, умблікатні, звичайно сіруваті. Сумки 120-155 x 7-8 μ, спороносна частина сумки 95-125 μ довжиною; апікальне кільце синіє у реактиві Мельцера, дискоїдне, 1 μ висотою та 2,5-3 μ шириною. Сумкоспори бурі, еліпсоїдні, з вузько заокругленими краями, 11-16 x 5-5,5 μ та прямою ростковою порою довжина якої дорівнює довжині спори. В природі цей вид часто формує анаморфу типу *Nodulisporium*, з палево-бурими конідійниками 4-7 μ шириною з шорсткими стінками; конідіогенні клітини субгіалінові, 23-30 x 3,5 μ; конідії вузькоеліпсоїдні, гіалінові, 8-10 x 2,5-3 μ.

Субстрат: *Rhamnus cathartica* L. (часто у дуже ксерофітних умовах).

Розповсюдження в Україні: досі не виявлений.

Загальне розповсюдження: Європа (Болгарія, Германія, Чехія).

Biscogniauxia dennisii (Pouzar) Pouzar, Česká Mykol. 33: 216. 1979.

= *Nummularia dennisii* Pouzar, Kew Bull. 31: 653. 1977.

Строма дискоїдна з піднятими краями й увігнутою центральною частиною (0,4-2,7 см завдовжки, 0,4-0,9 см завширшки та 2-2,3 мм завтовшки) проривається своїми темно-коричневими краями з-під кори. Зовнішній шар строми — вохристий, сухий, а внутрішній — сірий, желатиноподібний, псевдопаренхіматозний; тканина нижче перитеціїв 1,5-2 мм завтовшки, щільна, трохи світліша через те, що міцелій гриба зростається з тканинами живлячої рослини. Перитеції трубчасті — 0,3-0,5 мм у діаметрі, 1,5-1,8 заввишки; остіолі папілятні. Сумки довжиною 150-170 μ , шириною 12-14 μ , розмір спорової частини 125—150 μ , апікальний апарат амілоїдний, 6-7,5 \times 1-2 μ . Сумкоспори чорнувато-коричневі, одноклітинні, широко еліпсоїдні, майже рівнобічні (14-) 15,5-18 (-21) \times (-8,8) 10,5-12,5 (-13,5) μ ; росткова пора повздовжня і розташована по один бік спори.

Субстрат: плуріворний вид, зустрічається переважно на *Quercus* spp. та *Ulmus* spp.

Розповсюдження в Україні: Гірський Крим: долина р. Отузка, на *Fagus orientalis* Lipsky, серпень 2002 р., leg. Д.В. Леонт'єв, det. С.А. Клімова, CWU (Мус) AS—221. Вид приводиться для території України вперше.

Загальне розповсюдження: Центральна та Південна Європа

Примітки. *B. dennisii* є приуроченим до *Ulmus* і *Quercus*. Він є подібним до *B. querna* та *B. repanda* які також характеризуються припіднятими краями строми й папілятними остіолями, але ці види можна розрізнити за формою та розмірами спор, а також особливостям росткової пори. Крім того, субстратом для *B. repanda* є *Sorbus* spp. та *Malus* spp.

Biscogniauxia repanda (Fr.: Fr.) Kuntze, Rev. Gen. Plant. 2: 398. 1891.

= *Sphaeria repanda* Fr., Obs. Mycol. I:168. 1815; Fr.: Fr., Syst. Mycol. II:346. 1823.

= *Hypoxylon repandum* (Fr.: Fr.) Fr., Summa Veg. Scand. II:383. 1849.

= *Nummularia repanda* (Fr.: Fr.) Nitschke, Pyren. Germ., p. 57. 1867.

= *Nummulariola repanda* (Fr.: Fr.) House, New York State Mus. Bull. 266: 50. 1925.

= *Nummulariella repanda* (Fr.: Fr.) Eckblad & Granmo, Norw. J. Bot. 25: 70. 1978.

= *Nummularia pezizoides* Ellis & Everh., Bull. Torrey Club 11: 74. 1884.

= *Biscogniauxia pezizoides* (Ellis & Everh.) Kuntze, Rev. Gen. Plant. 2: 398. 1891.

Строма дискоїдна з виразно піднятими краями, через що має блюдцевидну форму; центральна частина строми чорна, краї темно-коричневі (бо там залишаються фрагменти екзостроми). Діаметр строми становить 0,3 до 0,5 см, товщина — 2-2,5 мм. Зріла строма, включаючи тканину навколо перитеціїв, вуглиста. Під перитеціями розташована сірувата або коричнювата базальна тканина завтовшки 2 мм. Перитеції яйцевидні або трубчасті діаметром 0,2-0,4 мм і заввишки 0,5-1,5 мм. Остіолі розташовані трішки вище строматичної поверхні (папілятні). Сумки: 70-120 × 5-6 μ, довжина спорової частини сумки складає 60-100 μ; апікальний апарат амілоїдний, 2,5-3 × 2 μ. Сумкоспори одноклітні, коричневі, еліпсоїдні або веретеновидні, майже рівнобокі (8-)10-12 (-14) × 4,5-5 (-6) μ, з прямою ростковою порою, яка вздовж оточує обидва боки спори.

Субстрат: на *Sorbus* spp., рідше *Malus* spp.

Розповсюдження в Україні: досі не виявлений.

Загальне розповсюдження: Європа (Бельгія, Великобританія, Італія, Литва, Німеччина, Норвегія, Росія, Фінляндія, Франція, Швеція, Швейцарія), Північна Америка — переважно у бореальній зоні.

Примітки. Цей вид може бути переплутаний з *B. simplicior* і *B. marginata*, але перший з цих видів характеризується умбілікатними остіолями, повздовжньою ростковою порою і є приуроченим до *Rhamnus* spp., а другий —

більш округлою строною з умбілікатними остіолями і чорнуватими округлими спорами з сигмовидною ростковою порою.

Biscogniauxia querna Pouzar, Česká Mykol. 40: 4. 1986.

Строми дискоїдні з трішки увігнутою центральною частиною й сильно піднятими краями, 0,8-1,1 см довжиною, 0,4-0,7 см шириною та 2,5 мм товщиною. Ендострома сіра, вуглиста навколо перитеціїв; припідняті краї строми завдяки залишкам ектостроми темно бурі; тканина під перитеціями до 0,5 мм товщиною, складається переважно з відбіленої грибом деревини рослини-живителя; тканина країв строми 0,3-0,4 мм товщиною, дерев'яниста з вуглистими фрагментами. Перитеції трубчасті, 0,4-0,5 мм у діаметрі, 1,5-2 мм висотою. Остіолі вище строматичної поверхні (папілятні). Сумки 170-210 μ довжиною, 16-19 μ шириною, спороносна частина довжиною 150-180 μ ; апікальне кільце синіє у реактиві Мельцера, дискоїдне, 2-2,5 μ висотою та 8-8,5 μ шириною. Сумкоспори темно-бурі, одноклітинні, від еліпсоїдних до субкулястих, майже рівнобокi, латерально зжаті, з широко заокругленими кінцями, гладкі, 17-22 x 11-14 x 9-10 μ , з прямою довгою ростковою порою, яка вздовж оточує обидва боки спори.

Субстрат: *Quercus*.

Розповсюдження в Україні: досі не виявлений.

Загальне розповсюдження: Європа (Чехія) — досі цей вид відомий лише по єдиній авторській знахідці.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Васильева Л.Н. Пиреномицеты и локулоаскомицеты.- СПб.: Наука, 1998. — 418с. (Низшие растения, грибы и мохообразные Дальнего Востока России. Грибы; Т.4).
2. Смицкая М.Ф., Смык Л.В., Мережко Т.А., Определитель пиреномицетов УССР. — Киев: Наук. думка, 1986. — 364с.
3. Ainsworth and Bisby`s Dictionary of the fungi, 9-th ed. / P.M.Kirk, P.F.Cannon, J.C.David et J.A.Stalpers, Egham, UK: CABI Bioscience; Utrecht, The Netherlands: Centraalbureau voor Schimmelcultures, 2001. — 624p.
4. Callan B.E., Rogers J.D. Cultural characters and anamorphs of *Biscogniauxia* (= *Nummularia*) *marginata*, *B. dennisii* and *B. repanda* // Canad. J. Bot. — 1986, Vol. 64. — P. 842-847.
5. Candoussau, F. Récoltes de *Biscogniauxia dennisii* (Pyrenomycetes, Ascomycetes) dans le sud-ouest de la France // Mycotaxon. — 1986, Vol. 27. — P. 555-562.
6. Cooke M.C. *Nummularia* and its allies // Grevillea. — 1883, Vol. 12. — P. 1-9.
7. Ellis M.B., Dematiaceous Hyphomycetes. Kew, Surrey, England: Commonwealth Mycological Institute, 1971. — 608p.
8. Fungi of Ukraine: a preliminary checklist / Eds. D.W.Minter, I.O.Dudka. Surrey; Kiev, 1996. — 361p.
9. Granmo A.D., Hammelev H., Knudsen T., Laessøe M. The genus *Biscogniauxia* and *Hypoxylon* (Sphaeriales) in the Nordic countries // Opera Bot. — 1989, Vol. 100. — P. 59-84.
10. Greuter W., McNeill J., Barrie F.R., Burdet H.M., Demoulin V., Filgueiras T.S., Nicolson D.H., Silva P.C., Skog J.E., Trehane P., Turland N.J., Hawksworth D.L. (Editors & compilers): International Code of Botanical Nomenclature (Saint Louis Code) adopted by the Sixteenth International Botanical Congress St. Louis, Missouri, July - August 1999. // Regnum Vegetabile, 2000. Konigstein: Koeltz Scientific Books. 138. — XVIII. — 474p.

11. Ju Y.-M., Rogers, J.D. New and interesting *Biscogniauxia* taxa, with a key to the world species // Mycological Research 2001, Vol. 105. — P. 1123-1133.
12. Ju Yu-M., Rogers J.D. The genus *Biscogniauxia* // Mycotaxon. — 1998, Vol. 66. — P. 1—98.
13. Kirk P. M., Ansell A. E. Authors of fungal names. A list of authors of scientific names of fungi, with recommended standard forms of their names, including abbreviation: Kew: Int. Myc. Inst., 1992. — 95 p.
14. Laessøe T., Granmo A., Scheuer C. *Biscogniauxia granmoi* (Xylariaceae) in Europe // Österr. Z. Pilzk. — 1999, Vol. 8. — P. 139-147.
15. Martin P. Studies in the Xylarieae: VI. *Daldinia*, *Nummulariola* and their allies // J. S. African Bot. — 1969, Vol. 35. — P. 267-320.
16. Miller J.H. A monograph of the world species of *Hypoxylon* Univ. Georgia Press, Athens. — 1961. — 158 p.
17. Munk A. Danish Pyrenomycetes. Dansk Bot. Ark. 17:1-491. — 1957.
18. Pouzar Z. A key and conspectus of Central European species of *Biscogniauxia* and *Obolarina* (Pyrenomycetes). Česká Mycol. 40:1-10. — 1986.
19. Pouzar Z. Notes on taxonomy and nomenclature of *Nummularia* (Pyrenomycetes) // Česká Mycol. — 1979, Vol. 33. — P. 207-219.
20. Pouzar, Z. *Nummularia dennisii*, a new species of Xylariaceae from Central Europe // Kew Bull. — 1977, Vol. 31. — P. 653-655.
21. Rogers J.D. The Xylariaceae: systematic, biological and evolutionary aspects // Mycologia. — 1979, Vol. 71. — P. 1-42.
22. The Mycota. Vol. VII: Systematics and Evolution. Part B. Berlin, Heidelberg: Springer, 2001. — P.221-255.
23. Tulasne L., Tulasne C. Selecta fungorum Carpologia.—1863, T.II. — 363p.
24. Whalley A.J.S., Laessøe T., Kile G.A. Validation of *Biscogniauxia* Sect. Appendiculata // Mycol. Res. — 1990, Vol. 94. — P. 846.

Summary

S.A.Klimova, O.Yu.Akulov

THE SPECIES OF BISCOGNIAUXIA KUNTZE IN UKRAINE

V.N. Karazin National University of Kharkov

In present work the data about *Biscogniauxia* Kuntze (Xylariales Nannf., Ascomycota R.H. Whittaker) history of investigation and its ecological properties are resulted. The main part of article is devoted to the analysis of *Biscogniauxia* biota in different parts of Ukraine and detailed nomenclatural and morphological characteristics of corresponding species and their European doubles. The diagnostic key for species identification is made. The species *Biscogniauxia dennisii* (Pouzar) Pouzar, collected near valley of the Otuzka river is published as new for Mountain Crimea and Ukraine as whole; *Biscogniauxia marginata* (Fr.: Fr.) Pouzar from Kharkov forest-park is a new for Left Coast Forest-steppe.

Key words: Biscogniauxia, biota, Ukraine